

17. 3. – 11.05 – 11.50

ZGO: LETO 1848 – LETO REVOLUCIJ

Pripomočki:

- Učbenik za zgodovino stran 91 – 92
- Zgodovinski atlas stran 49, 50

V učbeniku (91-92) preberi poglavje *Leto 1848 – leto revolucij* in uporabi atlas (stran 49). V zvezek zapiši odgovore na spodnja vprašanja.

1. KAJ SO LIBERALNA IN NACIONALNA GIBANJA?

- Kaj načela družbene ureditve je zagovarjal **konzervativizem**?
- Kaj je bil cilj **liberalizma**?
- Kaj je bil cilj **nacionalnega gibanja**?

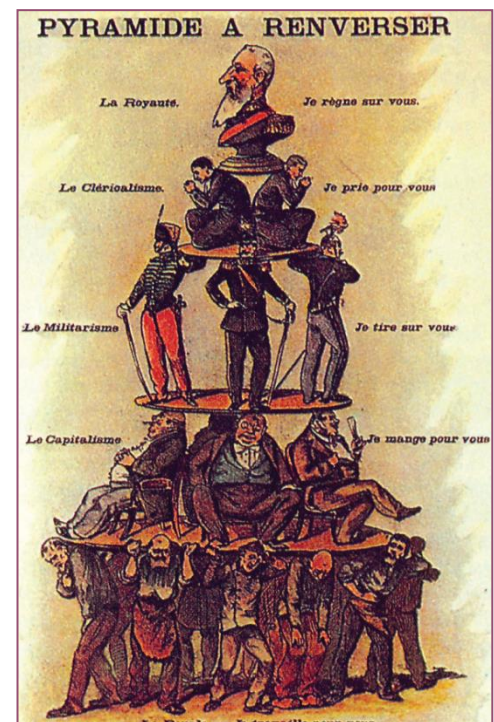
Pri vsakem od teh gibanj zapiši družbeno skupino, ki je zagovarjalo to načelo!

2. REVOLUCIONARNA GIBANJA

- V atlasu na strani 49 (zgoraj) izpiši revolucije (in dodaj letnico), ki so bile razširjene po vsej Evropi. Razvrsti jih po namenu: ali so nacionalna gibanja ali liberalna.
- Kaj je bil vzrok revolucionarnega gibanja v letu 1848?
- Opiši karikaturu v učbeniku na strani 91 (in na desni strani).

3. REVOLUCIJA V AVSTRIJSKEM CESARSTVU

- Oglej si atlas stran 50 (zgoraj). Zapiši v katerih delih cesarstva je prišlo do revolucionarnega vrenja.
- Kaj so zahtevale posamezne družbene skupine?
- Katera družbena skupina je dosegla svoje zahteve? Kako?
- Katerega obdobja je bilo konec s sprejetjem zemljiške odveze?

V spodnjih dveh slikah si preberi o sprejetju zakona o zemljiški odvezi, ki je pomembno vplival na življenje kmetov od leta 1848 naprej.

»Mi, Ferdinand Pervi, ustavni cesar Avstrijski, kralj Ogerski in Češki, /.../; Smo po naklepu Svojih ministrov soglasno z ustavnim zborom sklenili in ukažemo kakor sledi:

Pervič.

Podloštvo in zaveza med gruntnimi gosposkimi in podložnimi se z vsimi postavami, ki to zavezo zadevajo, nehajo.

Drugič. Grunt ali zemljiše je vsih dolžnost odvezan; vsi razločki med gosposkimi in kmečkimi zemljiši imajo nehati.

Tretjič. Vse dolžnosti, dela in davki vsake baže, ktere iz podloštva izvirajo in podložno zemljiše zadevajo, odsihmal nehajo; /.../.«

(Kmetijske in rokodelske novice, 13. septembra 1848)

Avstrija, 7. 9. 1848

Zemljiška odveza – nov položaj kmetov

Junija izvoljeni državni zbor sprejme zakona o odpravi podložništva in o zemljiški odvezi z odškodnino. S tem oblast zadovolji poglavitno zahtevo kmetov, ki nato nehajo sodelovati v revolucionarnem gibanju.

Za vsako deželo so izdana podrobna navodila za izvajanje zemljiške odveze šele jeseni 1849. Plemstvo z njo izgubi pravice do tistih dajatev in obveznosti, ki so obvezovale

kmečke podložnike, predvsem pa izgubi lastništvo zemlje, katere ni obdelovalo v lastni režiji, in s tem pristojbine, izvirajoče iz lastništva ter iz javnopravne in sodne funkcije. Bremena kmetov v korist plemstvu za opravljanje javnih funkcij so ukinjena brez odškodnine, večina drugih pa z odškodnino, ki kmete kljub postopnemu odplačevanju zelo obremeni (na slovenskih tleh znašajo odškodnine okoli 20 milijonov goldinarjev). Uresničevanje zemljiške odveze, ki kmete pravno osvobodi, je dolgotrajno.